

กระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอแนวตั้ง
กรณีศึกษา “เลขดีผีบอก”

THE SHORT FILM PRODUCTION PROCESS USING VERTICAL VIDEO TECHNIQUES:
A CASE STUDY OF “LUCKY NUMBER THE GHOST GAVE US”

นท พูนไชยศรี¹

Nod Poonchaisri

Article History

Received: 30-04-2025; Revised: 25-08-2025; Accepted: 26-08-2025

<https://doi.org/10.14456/jsmt.2025.28>

บทคัดย่อ

บทนำ: การคิดค้นกล้องถ่ายทำภาพยนตร์ในช่วงศตวรรษที่ 19 จนถึงยุคโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ มนุษย์คุ้นเคยกับการรับชมภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบแนวนอนมาโดยตลอด ด้วยความสอดคล้องกับธรรมชาติของสายตามนุษย์ในการมองภาพ **วัตถุประสงค์ของการวิจัย:** 1) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตภาพยนตร์ด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอแนวตั้งของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีผีบอก ซึ่งเผยแพร่ทางแพลตฟอร์มดิจิทัล 2) วิเคราะห์ปัจจัยด้านเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อยอดการเข้าชม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา **ระเบียบวิธีวิจัย:** การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ผลิต **ผลการวิจัย:** พบว่า ภาพยนตร์สั้นชุดนี้มีกระบวนการผลิต 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ มีการสร้างสรรค์บทให้เป็นตอนสั้น ๆ เรื่องราวเรียบง่าย และมีการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ช่วยแตกรายละเอียดฉากเพื่อวางแผนการถ่ายทำ 2. ขั้นตอนการถ่ายทำ ใช้ทีมงานน้อย การตั้งกล้องใช้อุปกรณ์เสริม L-plate เพื่อตั้งกล้องในแนวตะแคงเพื่อให้ถ่ายภาพได้ในแนวตั้งดังเช่นภาพบุคคล มีการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อให้เหมาะสมกับเฟรมภาพแนวตั้ง ไม่ค่อยใช้การเคลื่อนกล้องแบบแพน 3. ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ มีขั้นตอนการหมุนภาพเพื่อให้ภาพที่ถูกบันทึกในกล้องแนวตะแคงกลับมาเป็นแนวตั้ง วางตำแหน่งคอมพิวเตอร์กราฟิกบริเวณกลางจอ และมีการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ช่วยสร้างภาพฉากหลังเพื่อลดต้นทุนด้านสถานที่ถ่ายทำ เมื่อวิเคราะห์ยอดการเข้าชมพบว่าตอนที่มียอดเข้าชมสูงจะมีเรื่องราวกระชับ ไม่ซับซ้อน นำเสนอสิ่งที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน มีอารมณ์ขันแบบตลกทางกายภาพที่ตัวละครหลักถูกกระทำ **สรุป:** การวิจัยนี้สะท้อนว่าแม้วิดีโอแนวตั้งจะอยู่ในสื่อยุคใหม่ แต่ก็ยังมีโครงสร้างบางอย่างที่เคยพบในสื่อโทรทัศน์ดั้งเดิมอยู่ ซึ่งนับเป็นโอกาสสำหรับผู้ผลิตสื่อที่จะปรับตัวโดยใช้ทักษะที่มีอยู่มาประยุกต์เพื่อผลิตเนื้อหาในรูปแบบใหม่ต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: ภาพยนตร์สั้น; วิดีโอแนวตั้ง; กระบวนการผลิตสื่อดิจิทัล; เลขดีผีบอก; ดิจิทัล

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Lecturer, Film and Digital Media Program, Communication Arts Faculty, Dhurakij Pundit University

Email: nod.p@hotmail.com *frist author

ABSTRACT

Introduction: Since the invention of the motion picture camera in the 19th century through the television and computer eras, humans have consistently experienced moving images in horizontal format. This orientation aligns with the natural characteristics of human vision and visual perception. **Objectives:** 1) To examine the production process of films utilizing vertical video cinematography techniques in the short film series “Lek Dee Phi Bok” (Lucky Number Ghost), distributed via the TikTok platform. 2) To analyze content factors influencing viewership through content analysis methodology. **Method:** Participant observation and in-depth interviews with the production team were employed. **Result:** The study revealed that this short film series follows a three-stage production process: Pre-production Stage: Scripts were developed as brief episodes with straightforward narratives. Generative artificial intelligence was utilized to elaborate scene details for production planning purposes. Production Stage: A minimal crew was employed. Camera setup utilized L-plate accessories to mount cameras in a tilted orientation, enabling vertical format capture comparable to portrait photography. Visual composition was arranged to optimize the vertical frame, with minimal use of horizontal panning movements. Post-production Stage: The process included rotating footage to convert tilted recordings to vertical orientation, positioning computer graphics in the center of the frame, and employing generative artificial intelligence to create background scenes, thereby reducing location shooting costs. Viewership analysis revealed that episodes with higher view counts featured concise, uncomplicated narratives presenting familiar everyday situations, incorporating physical comedy wherein the protagonist experiences comedic mishaps. **Conclusion:** This research demonstrates that despite vertical video being a contemporary media format, it retains certain structural elements found in traditional television media. This presents opportunities for media producers to adapt by applying existing skills to create content in emerging formats for future production endeavors.

Keywords: short film; vertical video; digital media creation process; Lucky Number the Ghost Gave Us; TikTok

1. บทนำ

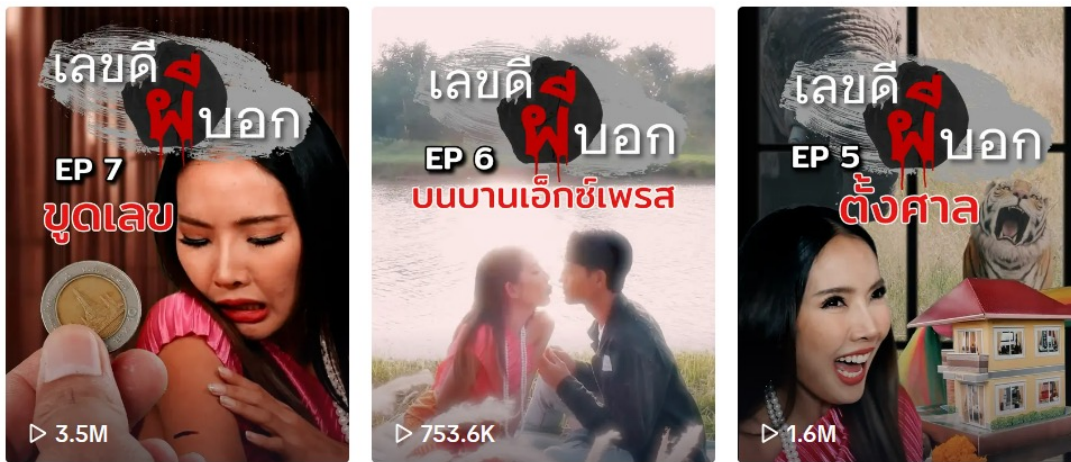
นับตั้งแต่การคิดค้นกล้องถ่ายภาพยนตร์ในช่วงศตวรรษที่ 19 จนถึงยุคโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ มนุษย์คุ้นเคยกับการรับชมภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบแนวนอนมาโดยตลอด ด้วยความสอดคล้องกับธรรมชาติของสายตามนุษย์ในการมองภาพ อย่างไรก็ตาม การถือกำเนิดของสมาร์ตโฟนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรับชมสื่อ โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2567 พบว่าประชาชนไทยมีสมาร์ตโฟนถึงร้อยละ 97.0 (National Statistical Office, 2024) ทำให้ผู้ใช้งานคุ้นชินกับการรับชมภาพเคลื่อนไหวในแนวตั้ง

สื่อสังคมออนไลน์หลายแพลตฟอร์ม เช่น สแนปแชต, เฟซบุ๊ก, อินสตาแกรม, เอ็กซ์ และติ๊กต็อก ต่างตอบสนองพฤติกรรมนี้ด้วยการรองรับวิดีโอที่แนวนอนตั้ง รวมถึงมีแพลตฟอร์มสำหรับซีรีส์แนวตั้งเกิดขึ้นมากมาย เช่น ReelShort, DramaBox และ GoodShort ทำให้ผู้ผลิตสื่อต้องปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป จึงควรมีการศึกษาระบบการผลิตภาพยนตร์สั้นที่ใช้เทคนิคการถ่ายทำแบบวิดีโอที่แนวนอนตั้ง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกภาพยนตร์สั้นชุด “เลขาดีมีบอก” จำนวน 10 ตอน ซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อโชคลางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในรูปแบบข่าวสั้น ผลิตโดยบริษัท ต้นเรื่อง จำกัด ซึ่งเป็นทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์สั้นชุดนี้เผยแพร่ทางแพลตฟอร์มติ๊กต็อก เริ่มเผยแพร่ตอนแรกเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567 มียอดเข้าชมรวมกว่า 10 ล้านครั้ง โดยตอนที่ได้รับความนิยมสูงสุดมียอดเข้าชม 3.5 ล้านครั้ง ทำให้เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจในการศึกษากระบวนการปรับตัวของผู้ผลิตสื่อดั้งเดิมสู่สื่อใหม่

ภาพที่ 1

ตัวอย่างภาพปกภาพยนตร์สั้นชุดเลขาดีมีบอกที่เผยแพร่บนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก

ที่มา: <https://www.tiktok.com/@tonrueang.co.th>

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอต้นฉบับ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านเนื้อหาที่ส่งผลต่อการเข้าชมภาพยนตร์สั้นชุด “เลขาดีมีบอก” บนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก

3. การทบทวนวรรณกรรม

เทคโนโลยีได้ส่งผลกระทบต่อวิธีการผลิตและการบริโภคภาพยนตร์ โดยเฉพาะในด้านการรับชม ที่ผู้ชมเปลี่ยนจากการชมในโรงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ไปรับชมผ่านอุปกรณ์มือถือ ผู้ใช้งานมักถือสมาร์ตโฟนในแนวดิ่งถึงร้อยละ 94 ของเวลาใช้งาน และร้อยละ 70 ของกลุ่มมิลเลนเนียล (millennials) ชอบที่จะไม่หมุนโทรศัพท์ของตนในแนวนอนเมื่อรับชมวิดีโอ งานวิจัยของ Buffer แสดงให้เห็นว่าวิดีโอแนวดิ่งเพิ่มยอดรับชมวิดีโอสามวินาทีถึงร้อยละ 13 และเพิ่มยอดเวลารับชมรวมร้อยละ 50 การที่ผู้ใช้เลือกรูปแบบนี้อาจเป็นเพราะความเป็นแนวดิ่งสื่อถึงความรวดเร็วทันใจ เนื่องจากเป็นอัตราส่วนภาพที่ใช้ในโซเชียลมีเดีย สถานการณ์นี้ทำให้การผลิตเนื้อหาภาพสำหรับหน้าจอแนวดิ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา วิดีทัศน์แนวดิ่งเคยถูกมองว่าเป็นงานสมัครเล่น แต่ปัจจุบันถูกมองว่าเป็นนวัตกรรมมากขึ้น (Çalışkan, 2022)

กระบวนการผลิตภาพยนตร์โดยทั่วไปมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (Pre-production) ซึ่งเป็นการวางแผนและเตรียมงาน ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production) และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post-production) คือการตัดต่อ (Chakravarthy et al., 2009)

การจัดเฟรมแนวตั้งมีพื้นภาพด้านสูงมากกว่าด้านกว้าง จึงมักใช้ภาพโคลสอัพ (close-ups) ไม่นิยมใช้ขนาดภาพกว้าง และไม่นิยมการเคลื่อนที่ด้านซ้ายและขวา แต่จะนิยมการเคลื่อนที่ขึ้นและลง เนื่องจากสอดคล้องกับขนาดของหน้าจอ และมักจะมีเรื่องราวหลักเพียงเรื่องเดียว และมีจำนวนตัวละครน้อย ส่วนใหญ่มักมีเพียง 1 ตัว หรือ 2-3 ตัว (Çalışkan, 2022) เนื้อหาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวีดิทัศน์แนวตั้งคือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกและการกระทำของคน (Weerasarn, 2016)

การรับชมวิดีโอแนวตั้งส่วนใหญ่มาจากสมาร์ตโฟนที่ถ่ายโดยคนทั่วไป ทำให้ผู้ชมรู้สึกวิดีโอแนวตั้งเป็นวิดีโอแบบ “ถ่ายเอง” มีความสมจริง และไม่เป็นการ ซึ่งหากภาพยนตร์สั้นต้องการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการรับรู้ความรู้สึกเหมือนจริง ควรเลือกการถ่ายทำแบบแนวตั้ง (Weerasarn, 2016) อีกทั้งผู้ชมยังคาดหวังการเล่าเรื่องที่กระชับ ฉับไว เดินเรื่องเร็ว และการใช้ภาพโคลสอัพมากขึ้น ตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้ชมในยุคดิจิทัลที่ใจร้อนและเปลี่ยนช่องการรับชมใหม่ทันที (Tipphasiri et al., 2018)

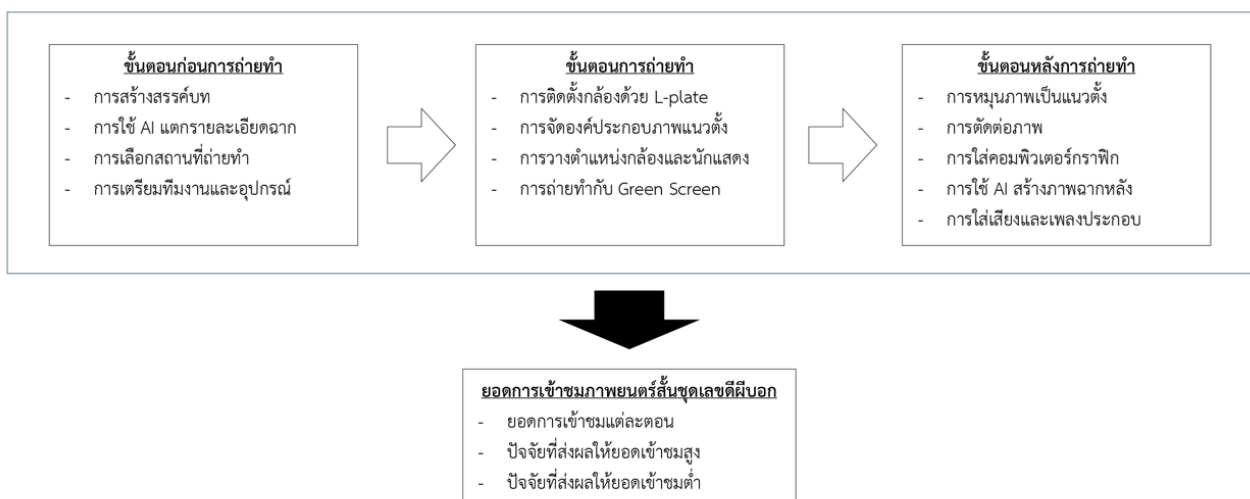
ละครสั้นที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน เช่น ละครคุณธรรม ไมโครดราม่า (Micro-Dramas) มีลักษณะการผลิตที่เน้นความเร็วและต้นทุนต่ำ (Buakratok, 2024) ความยาวของวิดีโอต่อตอนอาจสั้น อาจน้อยกว่าหนึ่งนาที (Nss staff, 2024) ซึ่งช่วยให้สามารถถ่ายทำทั้งซีรีส์ได้ภายในเวลาเพียงหนึ่งสัปดาห์ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำมาก โครงสร้างเนื้อหาจะสั้น กระชับ ไม่ซับซ้อน แต่มีการหักมุมและทิ้งปมไว้ให้ค้างคาเพื่อดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรับชมตอนต่อไป (Buakratok, 2024)

แพลตฟอร์มวิดีโอสั้น เช่น TikTok ได้เป็นช่องทางให้เข้าถึงเนื้อหาความบันเทิงที่สั้น ๆ ได้ง่าย ซึ่งตอบสนองพฤติกรรมของผู้คนที่ต้องการเสพสื่อที่สั้น กระชับ และรวดเร็ว ความสะดวกในการรับชมผ่านสมาร์ตโฟนได้ทุกที่ทุกเวลาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมละครสั้นเติบโต โดยตลาดไมโครดราม่าในจีนมีมูลค่าสูงมาก (37,390 ล้านหยวนในปี 2023) และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ชี้ให้เห็นถึงโอกาสในการเติบโตของอุตสาหกรรมละครสั้นในไทยในอนาคต (Buakratok, 2024)

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2

กรอบแนวคิด

5. ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอกที่เผยแพร่ทางแพลตฟอร์มติ๊กต็อก และทีมผู้ผลิตภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก จำนวน 10 คลิป โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบครบชุดทั้ง 10 คลิป เนื่องจากภาพยนตร์สั้นชุดนี้สร้างสรรค์มาเป็นชุดเดียวกันที่มีเรื่องราวเกี่ยวพันกันและต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ

ทีมผู้ผลิตภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก หมายถึงบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนด สร้างสรรค์เนื้อหา และการตัดสินใจในการผลิตภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก ประกอบด้วย 1. ผู้ควบคุมการผลิตและครีเอทีฟ 2. ผู้ช่วยผู้กำกับและช่างภาพ 3. ผู้ตัดต่อ และ 4. ผู้ลงเสียงประกอบ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เนื้อหาที่นำเสนอในภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอที่ต้นแบบตั้ง ประกอบด้วย ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ ขั้นตอนการถ่ายทำ และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ รวมถึงยอดการเข้าชมของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอกแต่ละตอน

3. ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา ศึกษากระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอที่ต้นแบบตั้ง โดยใช้แนวคิดการผลิตรายการโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้เพื่อวิเคราะห์กระบวนการผลิตเนื้อหา ทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ ขั้นตอนการถ่ายทำ และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

ด้านกรณีศึกษา ภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก จำนวน 10 ตอน ผลิตโดยบริษัท ต้นเรื่อง จำกัด เผยแพร่ทางแพลตฟอร์มติ๊กต็อก (<https://www.tiktok.com/@tonrueang.co.th>)

ด้านระยะเวลา เก็บข้อมูลยอดการเข้าชมจนถึงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2568

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอกทั้ง 10 ตอน, แบบบันทึกการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม สำหรับสังเกตกระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้น, แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับสัมภาษณ์ทีมผู้ผลิตภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการ 3 วิธี คือ 1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการรวบรวมและวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอกที่เผยแพร่ทางแพลตฟอร์มติ๊กต็อก จำนวน 10 คลิป รวมถึงเก็บข้อมูลยอดการเข้าชมของแต่ละตอนจากข้อมูลในแพลตฟอร์มติ๊กต็อก, 2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก และ 3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับทีมผู้ผลิตภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอก ประกอบด้วย ผู้ควบคุมการผลิตและครีเอทีฟ ผู้ช่วยผู้กำกับและช่างภาพ ผู้ตัดต่อ และผู้ลงเสียงประกอบ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์กระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอที่ต้นแบบตั้ง โดยใช้แนวคิดกระบวนการผลิตภาพยนตร์ แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ ขั้นตอนการถ่ายทำ และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ วิเคราะห์ยอดการเข้าชมของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีฟิบอกแต่ละตอน โดยเปรียบเทียบยอดการเข้าชมกับลักษณะเนื้อหาของแต่ละตอน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมของผู้ชม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

6. ผลการวิจัย

แนวคิดและเนื้อหาของภาพยนตร์สั้นชุด “เลขดีผีบอก”

ภาพยนตร์สั้นชุด “เลขดีผีบอก” นำเสนอเรื่องราวของผีสาวเจ้าแม่ที่สิงสถิตอยู่ในต้นไม้ใหญ่ และกลายเป็นที่พึ่งทางใจของชาวบ้านในการขอเลขเด็ด แต่ไม่ว่าเจ้าแม่จะให้เลขอะไร ชาวบ้านก็ไม่เคยถูกรางวัลจากเลขที่เจ้าแม่ให้เลย เจ้าแม่ต้องเผชิญสถานการณ์จากพฤติกรรมแปลก ๆ ของชาวบ้าน โดยแนวคิดหลักของเรื่องมุ่งวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทยในประเด็นต่าง ๆ เช่นความเชื่อเรื่องโชคลางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมไปถึงการหลอกลวงเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากความเชื่อ ผ่านมุมมองแบบอารมณ์ขัน เพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่ยังคงกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของคนในสังคม

แพลตฟอร์มที่ใช้เผยแพร่

แพลตฟอร์มที่ใช้เผยแพร่ภาพยนตร์สั้นชุดนี้คือดิกต็อก ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์ที่นำเสนอวิดีโอที่สั้นและดึงดูดซึ่งได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลคือดิกต็อกนำเสนอวิดีโอที่สั้นเป็นหลักซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีผีบอก ดิกต็อกมีผู้ใช้งานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ขั้นตอนวิธี (algorithm) ในการนำเสนอเนื้อหาของผู้ใช้งานของดิกต็อกช่วยให้สามารถเผยแพร่เนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว เพิ่มโอกาสเข้าถึงผู้ชมได้มาก

กระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดีโอที่สั้นแนวตั้งของภาพยนตร์สั้นชุด “เลขดีผีบอก”

การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นชุด “เลขดีผีบอก” สามารถจำแนกขั้นตอนในการผลิตเป็น 3 ขั้นตอนตามรูปแบบการผลิตภาพยนตร์ได้ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (Pre-production)

แนวคิดหลักของเรื่องเริ่มต้นจากผู้ผลิตต้องการตั้งคำถามต่อการกราบไหว้และเซ่นสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากที่ได้พบการถวายเครื่องเซ่นต่าง ๆ เช่น ชุดไทย รูปปั้นสัตว์ต่าง ๆ ให้กับศาลตามต้นไม้ใหญ่ ถ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีสิงสถิตอยู่ในที่นั้นจริง ๆ เขาจะอยากได้สิ่งเหล่านั้นหรือไม่ เพราะโดยส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องที่คนเล่าต่อกันมาว่าต้องทำเช่นใดเพื่อให้ได้รับพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้ โดยผู้ผลิตต้องการสื่อสารให้ผู้ชมไม่คิดพึ่งพาแค่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จนอาจหลงเชื่อมีจิตอาสียที่อาศัยความเชื่อมาหาผลประโยชน์ เมื่อได้แนวคิดที่สำคัญมาแล้วจึงนำมาแต่งเป็นเรื่องจำนวน 10 ตอน ตามลำดับคือ

ตอนที่ 1 “เข้าสิง” เล่าถึงการมาที่ตัวละครเจ้าแม่เข้ามาสิงสถิตในต้นไม้ และกำหนดเงื่อนไขโลกของภาพยนตร์ (movie world) ไว้ว่าเจ้าแม่ที่อยู่ในต้นไม้ จะได้รับของที่ชาวบ้านนำมาถวาย และไม่ว่าชาวบ้านจะมาทำอะไรกับต้นไม้ เจ้าแม่จะได้รับผลนั้นไปด้วย

ตอนที่ 2 “มันคือแป้ง” พูดถึงประเด็นการนำแป้งไปดูตามต้นไม้หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อหาตัวเลข ในลักษณะกระเทยเปรียบเทียบว่าเจ้าแม่ต้องโดนแป้งไปด้วยเมื่อมีชาวบ้านเอาแป้งมาลูที่ต้นไม้

ตอนที่ 3 “ใบเลขเด็ด” นำเสนอประเด็นเรื่องการขอหวยจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยทำให้เห็นว่าเจ้าแม่แม้จะพยายามคิดค้นวิธีการให้เลขหวยแก่ชาวบ้านแค่ไหน แต่ก็ไม่มีวิธีใดสำเร็จ ในขณะที่ชาวบ้านกลับได้เลขจากสิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ

ตอนที่ 4 “ใครว่าฉันชอบน้ำแดง” พูดถึงการถวายน้ำแดงและขนมไทยแก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และทำให้เจ้าแม่ต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพเนื่องจากได้รับน้ำตาลมากเกินไป นำไปสู่การออกกำลังกายเพื่อลดน้ำหนัก มีการกล่าวถึงตัวแม่คำที่เป็นคนพูดไปเองทั้งหมดว่าเจ้าแม่ต้องการอะไร ทั้งที่เจ้าแม่เองไม่ได้บอก

ตอนที่ 5 “ตั้งศาล” กล่าวถึงการถวายเครื่องเซ่นเป็นรูปปั้นสัตว์ต่าง ๆ ว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าสัตว์เหล่านั้นปรากฏตัวขึ้นในบ้านที่เป็นศาลในขณะที่เจ้าแม่ก็อยู่ในนั้นด้วย

ตอนที่ 6 “บนบานเอ็กซ์เพรส” เป็นตอนที่นำเสนอเหตุการณ์ที่เป็นกระแสในช่วงที่ผลิต (กันยายน พ.ศ. 2566) มานำเสนอ โดยนำมาจากเหตุการณ์ข่าวที่มีหญิงสาวสั่งสินค้าถ่ายคลิวิดีโอไรเตอร์หนุ่มที่รูปร่างหน้าตาดี และพูดคุยกับไรเตอร์ (Bright TV, 2566) จึงนำเสนอเรื่องนี้ผ่านเจ้าแม่ที่สร้างความชอบไรเตอร์หนุ่มที่มาส่งของ แต่ก็ไม่สามารถสมหวังได้ เป็นตอนที่ต้องการความขบขันและทันเหตุการณ์

ตอนที่ 7 “ชุดเลข” พูดถึงประเด็นการใช้เหรียญชุดต้นไม้เพื่อหาเลข โดยแสดงให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเจ้าแม่ ทำให้เกิดบาดแผลตามร่างกาย

ตอนที่ 8 “รองเท้าแตะ” เป็นตอนที่นำตัวละครรับเชิญแม่ค้าที่ขายน้ำแดงและขนมไทยให้ชาวบ้านนำไปถวายเจ้าแม่ในตอน ที่ 4 มานำเสนอต่อเนื่องเพื่อบอกว่าอาจมีกลุ่มบุคคลใช้ความเชื่อของชาวบ้านในการหาผลประโยชน์ โดยเลือกรองเท้าแตะเป็นของที่ แม่ค้านำมาบอกชาวบ้านว่าเจ้าแม่ต้องการ ทั้งที่เจ้าแม่ไม่ได้บอก และในตอนท้ายเจ้าแม่ก็หาทางไล่แม่ค้านั้นไป

ตอนที่ 9 “เจ้าแม่ถูกเผา” ใช้เหตุการณ์ไฟไหม้ต้นไม้ที่เจ้าแม่สิงสถิต มาแสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ชาวบ้านมองเห็นเป็นปาฏิหาริย์ บางครั้งอาจเป็นเพียงเหตุการณ์ธรรมดาที่ถูกตีความไปเอง

ตอนที่ 10 “น้ำท่วม” ตอนจบของซีซั่นที่ 1 กล่าวถึงเหตุการณ์น้ำท่วมที่ทำให้เจ้าแม่ต้องย้ายที่อยู่ เพื่อจะบอกว่าแม้แต่สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ก็ไม่สามารถช่วยให้ตัวเองพ้นภัยได้ และต้องปรับตัวเช่นเดียวกับทุกคน สะท้อนเรื่องความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน ของชีวิต รวมถึงเป็นการทำให้ตัวละครออกมาจากฉากเดิม เพื่อเปิดโอกาสให้ง่ายต่อการสร้างสรรค์เรื่องในซีซั่นต่อไปที่จะสามารถเขียน เรื่องให้เจ้าแม่ไปสิ่งที่ไหนก็ได้ตามที่จำเป็น ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับผู้สนับสนุน สถานที่ถ่ายทำ ตัวละคร และอื่นๆ

เมื่อได้เนื้อเรื่องในแต่ละตอนแล้วก็นำมาขยายเป็นบท โดยเขียนในรูปแบบบทภาพยนตร์ที่โดยปกติจะถือว่าบท 1 หน้าจะถ่าย ทำและตัดต่อได้ภาพยนตร์ความยาวประมาณ 1 นาที จึงเขียนบทประมาณตอนละ 1.5-3.0 หน้า เพื่อให้ได้ความยาวของภาพยนตร์ เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วอยู่ในช่วง 1:30-3:00 นาทีตามที่ต้องการ และเน้นให้จังหวะของเรื่องกระชับ รวดเร็ว เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ของผู้ชมบนสื่อใหม่ที่ไร้รอย (Tipphasiri, Nattawat, and Paiboon, 2018)

เมื่อมีบทที่สมบูรณ์แล้ว ทีมงานจะนำมาแตกรายละเอียดฉาก (breakdown) ด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ที่ชื่อ Claude โดยส่งบทภาพยนตร์ให้กับ AI แล้วเขียนคำสั่ง (prompt) บอกสิ่งที่ต้องการเป็นภาษาที่ AI เข้าใจง่ายและชัดเจน เพื่อให้ AI สร้างตารางเบรกดาวน์ข้อมูลแต่ละฉากออกมาดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 1

ตารางเบรกดาวน์ข้อมูลจากบท ที่สร้างโดย AI

ฉากที่	ใน/นอก	เวลา	สถานที่หลัก	สถานที่ย่อย	เหตุการณ์	ตัวละคร	อุปกรณ์ประกอบฉาก	พาหนะ/สัตว์
1	E	D	ต้นไม้ใหญ่	บริเวณโคนต้น	ชาวบ้านช่วยกันดึงศาลเจ้าโตโมเดรินข้างต้นไม้ ออยลีสนใจและเข้าไปในศาล	ออยลี, ชาวบ้าน	ศาลเจ้า ทาวนเฮาส์, รูป	-
2	E	D	ศาลเจ้า	หน้าบ้าน	ออยลีเดินเล่นที่จะมีบ้านอยู่	ออยลี	-	-
3	I	D	ศาลเจ้า	ห้องรับแขก	ออยลีเดินชมบ้านและนอนที่โซฟา	ออยลี	โซฟา	-
4	E	D	ต้นไม้ใหญ่	บริเวณศาล	ชาวบ้านวางไก่แกบน	ชาวบ้าน	ไก่แกบน	ไก่
5	I	D	ศาลเจ้า	ห้องรับแขก	ออยลีเห็นไก่ปรากฏตัวในบ้าน	ออยลี	-	ไก่
6	E	D	ต้นไม้ใหญ่	บริเวณศาล	ชาวบ้านวางม้าลายแกบน	ชาวบ้าน	ม้าลายแกบน	ม้าลาย
7	I	D	ศาลเจ้า	ห้องรับแขก	ออยลีเห็นม้าลายในบ้านและเริ่มกังวล	ออยลี	-	ม้าลาย
8	E	D	ต้นไม้ใหญ่	บริเวณศาล	ชาวบ้านวางตุ๊กตาช้างและเสือ	ชาวบ้าน	ตุ๊กตาช้าง, ตุ๊กตาเสือ	-
9	I	D	ศาลเจ้า	ห้องรับแขก	ออยลีตกใจเมื่อเห็นช้างและเสือปรากฏตัว รุ่งนี้	ออยลี	-	ช้าง, เสือ
10	E	D	ศาลเจ้า	ประตูรั้ว	ออยลีเจอพระภูมิเก็บค่าส่วนกลาง	ออยลี, พระภูมิ	-	-
11	E	D	ต้นไม้ใหญ่	หน้าศาล	ออยลีตกลงมาจากศาล นอนอยู่หน้าศาล	ออยลี	-	-

ที่มา: นท พูนไชยศรี

การใช้ AI ในขั้นตอนนี้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่เริ่มนำเทคโนโลยีมาลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะในงานที่ต้องใช้แรงงานคน เช่นในขั้นตอนการเบรกดาวนับทภาพยนตร์ ซึ่งก่อนหน้านี้ต้องใช้ผู้ช่วยผู้กำกับหรือโปรดิวเซอร์ทำอย่างละเอียดโดยใช้เวลาหลายชั่วโมง อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ยังต้องการการตรวจสอบและแก้ไขจากมนุษย์เนื่องจากบางครั้ง AI ก็อาจตีความผิด ดังจะเห็นตัวอย่างจากฉากที่ 4 และฉากที่ 6 ที่ AI ตีความว่าไก่และม้าลายเป็นสัตว์จริงๆ แต่จากบทใน 2 ฉากนี้ไก่และม้าลายเป็นเพียงตุ๊กตาสัตว์กับบนเท่านั้น ซึ่งควรจะอยู่ในช่องอุปกรณ์ประกอบฉาก ไม่ใช่สัตว์ ปัญหาดังกล่าวนี้นี้เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ใช้งาน AI ต้องระมัดระวังการให้ AI ทำงานในส่วนที่ต้องการความเข้าใจการตีความที่ซับซ้อน

นอกจากนี้ยังพบว่ามีการปรับวิธีการทำงานปกติของมนุษย์ให้เอื้อกับการใช้ AI ด้วย คือผู้เขียนบทจะเขียนบทให้มีรูปแบบที่แน่นอน ไม่เขียนภาพเหตุการณ์ย้อนอดีต (flashback) รวมไว้ในฉากเหตุการณ์ปัจจุบัน แต่จะมีการแบ่งฉากอย่างชัดเจน เพื่อให้ AI สามารถตีความและทำงานต่อได้อย่างถูกต้อง เป็นการลดเวลาการทำงาน และสามารถลดการจ้างงานลงได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากในอุตสาหกรรมการผลิตสื่อในยุคนี้

จากนั้นทีมงาน ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 7 คน อันได้แก่ ผู้ควบคุมการผลิต (producer), ผู้กำกับ (director), ช่างภาพ (cameraman), ผู้กำกับศิลป์ (art director), ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย (costume designer), ผู้ประสานงานกองถ่าย (production coordinator), ช่างแต่งหน้าและทำผม (make-up artist & hair dresser) จะเตรียมงานในส่วนของตนเอง เช่น หาอุปกรณ์ประกอบฉาก เตรียมชุดคัดเลือกและนัดหมายนักแสดง เตรียมอุปกรณ์กล้องและผ้าฉากเขียว (green screen) หาสถานที่ถ่ายทำและอื่น ๆ ข้อสังเกตที่พบในการหาสถานที่ถ่ายทำหลักซึ่งเป็นต้นไม้ใหญ่คือทีมงานไม่เลือกต้นไม้ที่มีลักษณะทรงพุ่มแผ่กว้าง แต่เลือกต้นไม้ที่มีลักษณะสูงทรงพุ่มแบบพอม เพื่อให้เหมาะสำหรับกรอบภาพแนวตั้ง นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องการประหยัดทั้งแรงงานและงบประมาณ โดยวางแผนการถ่ายทำในเวลา 1 วัน สำหรับภาพยนตร์สั้นทั้งชุดซึ่งมี 10 ตอน

2. ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production)

การถ่ายทำดำเนินการโดยใช้ทีมงานและอุปกรณ์น้อยที่สุด ทีมงานใช้กล้อง DSLR (Digital Single Lens Reflex) จำนวน 1 ตัว ขาตั้ง อุปกรณ์กันสั่น (stabilizer) บันทึกเสียงพูดของนักแสดงด้วยไมโครโฟนแบบไร้สาย ฉากที่เป็นภาพที่อยู่ของเจ้าแม่ภายในของต้นไม้ และฉากโกดังสินค้า ที่ไม่สามารถหาสถานที่ถ่ายทำได้โดยง่าย ก็เลือกถ่ายทำกับ green screen แล้วใช้ AI สร้างภาพฉากหลังขึ้นมาในขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

การถ่ายทำใช้ทีมงานเพียง 7 คนตามที่กล่าวไปแล้ว ใช้นักแสดงหลักเพียง 1 คนคือตัวเจ้าแม่อยู่ดี และใช้นักแสดงสมทบ 8 คน โดยมีกระบวนการถ่ายทำในแต่ละฉากคือผู้กำกับจะกำหนดจุดตั้งกล้อง และอธิบายตำแหน่งบล็อกกิ้ง (blocking) ของนักแสดง อาจมีการซ้อมหากเป็นฉากเหตุการณ์ที่มีหลายคนต้องเกี่ยวข้อง แต่อาจข้ามการซ้อมไปสำหรับฉากที่ไม่ซับซ้อน การถ่ายทำช็อตแรกมักเป็นช็อตภาพกว้างเพื่อใช้เป็นมาสเตอร์ช็อต (master shot) เพื่อให้เห็นภาพรวมและเข้าจะลำดับเรื่องทั้งหมดในฉากนั้น แล้วจึงถ่ายช็อตอื่นๆ ในลักษณะภาพอินเสิร์ด (insert shot) เป็นช็อตต่อๆ ไปคล้ายกับการถ่ายทำในรูปแบบนวนวน แต่การวางตำแหน่งกล้องและจัดบล็อกกิ้งของนักแสดงจะคำนึงถึงเฟรมภาพที่เป็นแนวตั้ง ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากฉากที่มีตัวละครตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ในช็อตที่ให้เห็นภาพรวมของฉาก (establishing shot) ที่ใช้เป็นมาสเตอร์ช็อต การวางกล้องด้านข้างของตัวละครอาจจำเป็นต้องวางกล้องห่างจากตัวละครทั้งหมดมาก ทำให้เห็นตัวละครขนาดเล็ก ดังนั้นจึงมักใช้ช็อตประเภทผ่านไหล่ (over the shoulder shot) เข้ามาช่วยแทน เพื่อให้เห็นตัวละครขนาดใหญ่ขึ้นในเฟรม

ในด้านอุปกรณ์กล้อง กล้องจะต้องติดตั้งกับขาตั้งกล้องโดยมีอุปกรณ์เสริมประเภท L-plate คือตัวยึดกล้องรูปตัว L เพื่อทำให้กล้องอยู่ในลักษณะตะแคง เพื่อให้ถ่ายภาพด้วยเฟรมแนวตั้งได้

ภาพที่ 3

อุปกรณ์ L-plate สำหรับติดตั้งกล้องในแนวตะแคงกับขาตั้ง

ที่มา: นท พูนไชยศรี

การจัดองค์ประกอบภาพ (composition) พบว่าต้องจัดให้ตัวละครเข้ามาอยู่กลางเฟรมมากขึ้น โดยเฉพาะช็อตที่เป็นขนาดภาพ medium close-up (MCU) ซึ่งหากเป็นการถ่ายภาพในแนวนอนจะสามารถจัดตำแหน่งตัวละครด้วยกฎสามส่วน (rule of third) ได้ แต่สำหรับภาพในแนวตั้ง หากจัดตำแหน่งภาพให้พอดีกับกฎสามส่วน จะพบว่าด้านหลังศีรษะของตัวละครจะถูกตัดออก ในขณะที่ด้านหน้าจำเป็นต้องเว้นพื้นที่ว่างไว้ ซึ่งทำให้รู้สึกไม่พอดี จึงต้องปรับการจัดองค์ประกอบภาพให้ตัวละครเข้ามาอยู่กลางเฟรมมากขึ้น เพื่อไม่ให้รู้สึกว่ามีส่วนใดของตัวละครถูกตัดออกไป แม้จะทำให้ด้านหน้าของตัวละครเข้าใกล้ขอบเฟรมมาก และไม่ปฏิบัติตามกฎสามส่วนก็ตาม

ภาพที่ 4

การจัดองค์ประกอบภาพขนาด MCU ตามกฎสามส่วนดังภาพด้านซ้าย กับแบบที่ถ่ายจริงดังภาพด้านขวา

ที่มา: ภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีผีบอก ตอนที่ 1

นอกจากนี้ยังพบว่า การแพน (pan) ทำได้ยาก เนื่องจากเฟรมภาพแนวตั้งไม่มีพื้นที่มากพอสำหรับการมองเห็นด้านข้างของเฟรม ซึ่งช่างภาพต้องใช้เป็นจุดอ้างอิงตำแหน่งสุดท้ายของการแพนในช็อตนั้น ทำให้ช่างภาพกะระยะการแพนให้พอดีได้ยาก โดยเฉพาะการแพนที่ต้องเร็ว นอกจากยากต่อการถ่ายแล้ว ยังทำให้ผู้ชมไม่สบายตา เนื่องจากทำให้ภาพบิดเบือน เพราะผู้ชมไม่มีข้อมูลภาพด้านข้างให้รับรู้ได้มากพอ แม้จะแพนอย่างช้า ๆ ก็ตาม (Çalışkan, 2022)

3. ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post-production)

เพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นวิดีโอต้นแบบ การผลิตภาพยนตร์สั้นชุดนี้จึงกำหนดอัตราส่วนภาพเป็น 9:16 (แนวนอน 9 ส่วน ต่อแนวตั้ง 16 ส่วน) ความละเอียดภาพ 1080 x 1920 พิกเซล ทั้งนี้ขั้นตอนที่เพิ่มจากการตัดต่อวิดีโอแนวนอนคือการหมุนภาพ (rotate) เนื่องจากในขั้นการถ่ายทำได้ตั้งกล้องในแบบตะแคง เมื่อมาถึงขั้นตอนการตัดต่อ จะต้องหมุนภาพ 90 องศา หรือ 270 องศาตามแนวการตั้งกล้อง เพื่อให้ไฟล์ภาพวิดีโอหมุนมาเป็นภาพหัวตั้งก่อนตัดต่อ การตัดต่อภาพยนตร์สั้นชุดนี้ผู้ตัดต่อใช้วิธีหมุนไฟล์ให้เรียบร้อยก่อนนำเข้าโปรแกรมตัดต่อ วิธีการนี้สะดวกเนื่องจากภาพยนตร์สั้นชุดนี้ต้องส่งภาพพุดเทจให้ผู้ตัดต่อหลายคนซึ่งแบ่งงานกันทำ จึงหมุนพุดเทจแล้วส่งให้ทุกคน แต่การหมุนจะใช้เวลานาน ดังนั้นถ้ามีพุดเทจจำนวนมาก อาจเปลี่ยนไปใช้วิธีนำพุดเทจที่ตะแคงมาจากขั้นการถ่ายทำเข้าโปรแกรมตัดต่อ แล้วจึงใช้คำสั่งหมุนในโปรแกรมตัดต่อ ทำให้ผู้ตัดต่อสามารถเห็นภาพแบบหัวตั้งถูกต้องโดยยังไม่ได้หมุนภาพในไฟล์ต้นฉบับ ก่อนที่จะเรนเดอร์ (render) เพื่อออกมาเป็นไฟล์ภาพหัวตั้งเมื่อการตัดต่อเสร็จสิ้น วิธีการนี้ไฟล์ต้นฉบับจะยังเป็นภาพตะแคงอยู่

ในขั้นตอนหลังการตัดต่ออื่นๆ ดำเนินไปตามรูปแบบการทำงานปกติ กล่าวคือ มีการตัดต่อภาพ ทำเทคนิคพิเศษทางภาพ (visual effect) ใส่คอมพิวเตอร์กราฟิก (computer graphic) ใส่เสียงประกอบ (sound effect) และเพลงประกอบ โดยในกระบวนการทั้งหมดนี้พบข้อแตกต่างจากการทำขั้นตอนหลังการตัดต่อวิดีโอในรูปแบบแนวนอนคือ

1. การตัดต่อจะไม่ค่อยใช้ขนาดภาพประเภทกว้าง (wide shot) เนื่องจากกรอบภาพเป็นแนวตั้ง ทำให้เมื่อใช้ภาพกว้างจะเห็นตัวละครขนาดเล็ก จึงมักรีบตัดเข้าภาพแคบ เช่นภาพครึ่งตัว (medium shot) หรือโคลสอัพ (close-up shot) และจึงหะการตัดต่อเน้นความกระชับ ฉับไว ไม่ทิ้งอารมณ์มากนัก
2. การใส่คอมพิวเตอร์กราฟิก เช่นโลโก้ชื่อรายการ จะต้องคิดถึงตัวหนังสือข้อมูลต่างๆ ที่แพลตฟอร์มขึ้นซ้อนทับวิดีโออยู่ เพราะอาจบังกราฟิกที่ใส่เข้าไปได้ ถ้าเป็นไปได้ควรวางตำแหน่งกราฟิกให้เข้าใกล้บริเวณกลางจอภาพ ไม่ชิดขอบด้านใดด้านหนึ่งนัก
3. การลงเสียงประกอบและเพลงประกอบนั้นเป็นไปในลักษณะเดียวกับการทำสื่อโทรทัศน์ คือเน้นความสำคัญของเสียง แม้จะมีภาพให้เห็นแล้วก็ต้องเน้นด้วยเสียง คือไม่ว่าจะเกิดการกระทำ (action) ใดๆ ในภาพ หากต้องการเน้นให้ผู้ชมเห็น จะต้องใส่เสียงประกอบเข้าไปด้วย ซึ่งลักษณะนี้จะแตกต่างจากการผลิตภาพยนตร์ที่เน้นความสำคัญด้านภาพ ที่ผู้ชมสามารถเห็นได้โดยไม่ต้องใส่เสียงประกอบเข้ามามากนัก อีกทั้งเสียงและเพลงประกอบจำเป็นต้องเป็นเพลงที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง ทีมงานเลขาธิ์บอใช้วิธีการซื้อจากเว็บไซต์ที่ให้ลิขสิทธิ์ตามข้อตกลง (royalty-free) โดยจะถือว่าในช่วงที่สมัครสมาชิกไว้ จะสามารถดาวน์โหลดองค์ประกอบต่างๆ เพื่อนำไปใส่ในงานที่ทำได้ และให้ลิขสิทธิ์กับงานชิ้นนั้นตลอดไป หากไม่ได้ซื้อลิขสิทธิ์อย่างถูกต้อง ระบบการตรวจจับของแพลตฟอร์มต่างๆ จะแจ้งเตือนและบางครั้งอาจปิดเสียงคลิป หรือหยุดการเผยแพร่คลิปได้

นอกจากนี้ยังมีการใช้ Generative AI เพื่อสร้างภาพฉากเพื่อลดต้นทุนการใช้สถานที่ถ่ายทำ โดยใช้ AI สร้างฉากภายในต้นไม้ที่สังกตของเจ้าแม่ เพราะเป็นสถานที่ในจินตนาการที่ไม่สามารถหาสถานที่ที่ใกล้เคียงกับความต้องการได้ หรือหากจะสร้างฉากขึ้นมาโดยเฉพาะก็จะใช้ต้นทุนสูง ไม่เหมาะสมกับการผลิตภาพยนตร์สั้นนี้ จึงได้ใช้ AI ชื่อ Midjourney สร้างภาพฉากห้องดังกล่าวให้มีลักษณะเป็นห้องทรงกระบอก มีการตกแต่งด้วยไม้ แล้วนำมาตกแต่งเพิ่มเติม จนได้ภาพฉากเพื่อนำไปประกอบกับภาพนักแสดงที่ถ่ายบนฉากเขียว และยังใช้สร้างฉากโกดังเก็บสินค้าของแม่ค้า เพื่อไม่ต้องหาสถานที่ถ่ายทำเป็นโกดังจริงด้วยวิธีการในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากฉากโกดังมีเพียง 1 ฉาก ไม่คุ้มค่าที่จะใช้สถานที่ถ่ายทำจริง

ภาพที่ 5

การใช้ AI สร้างภาพฉากหลัง และประกอบกับภาพนักแสดงที่ถ่ายบนฉากเขียว

ที่มา: ภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีมีบอก ตอนที่ 2 และตอนที่ 8

การเผยแพร่

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนหลังการถ่ายทำ จะสร้างไฟล์ที่สมบูรณ์ในรูปแบบ MPEG4 (.mp4) และนำไปเผยแพร่ในแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยกำหนดการเผยแพร่เลือกเป็นวันออกรางวัลล็อตเตอรี่ ซึ่งโดยปกติจะเป็นวันที่ 1 และวันที่ 16 ของทุกเดือน เพื่อสร้าง gimmick หรือกลวิธีที่จะทำให้ผู้ชมจดจำภาพยนตร์สั้นชุดนี้ได้ ด้วยเนื้อหาที่ยึดโยงอยู่กับการเปิดตัวเลขของเจ้าแม่ รวมถึงสามารถใช้แฮชแท็ก (hashtag) “#วันนี้ห่วยออก” ที่เป็นแฮชแท็กยอดนิยมในวันออกรางวัลล็อตเตอรี่กับคลิป ซึ่งมีผลให้ผู้ใช้งานค้นพบวิดีโอคลิปได้ง่ายขึ้น

การเผยแพร่เนื้อหาในแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่ได้ถูกกำกับดูแลโดยองค์กรรัฐบาลแบบการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ แต่ก็อาจมีข้อจำกัดตามนโยบายของแต่ละแพลตฟอร์ม ดังจะเห็นได้จากภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีมีบอก ตอนที่ 9 เนื้อหากล่าวถึงชาวบ้านคนหนึ่ง ที่ซื้อล็อตเตอรี่แล้วไม่ถูกรางวัล จึงโมโห และกลับมาเผาต้นไม้ที่สิ่งสถิตของเจ้าแม่ และสุดท้ายชาวบ้านคนนั้นก็โดนชาวบ้านคนอื่นรุมชกต่อย ซึ่งเป็นความรุนแรง ทางแพลตฟอร์มดิจิทัลก็มีการแจ้งเตือนผู้ชมว่าคลิปวิดีโอนี้อาจไม่เหมาะสม ให้ใช้ดุลยพินิจในการรับชม ซึ่งทำให้ต้องระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหาให้เป็นไปตามนโยบายของแพลตฟอร์ม

ผลตอบรับของผู้ชม

จากการเก็บข้อมูลยอดการเข้าชมของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีมีบอกทั้ง 10 ตอนได้ผลดังนี้

ตารางที่ 2

ยอดการเข้าชมของภาพยนตร์สั้นชุดเลขดีมีบอกทั้ง 10 ตอนจากข้อมูลในแพลตฟอร์มดิจิทัลจอนถึงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2568

ตอนที่	ชื่อตอน	ยอดการเข้าชม
1	เข้าสิง	76.9K
2	มันคือแป้ง	2.2M
3	ไปเลขเด็ด	74.9K
4	ใครว่าฉันชอบน้ำแดง	938.5K
5	ตั้งศาล	1.6M
6	บนบานเอ็กซ์เพรส	753.6K
7	ชุดเลข	3.5M
8	รองเท้าแตะ	64.4K
9	เจ้าแม่ถูกเผา	373.5K
10	น้ำท่วม	353K

ที่มา: นท พูนไชยศรี

เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละตอนร่วมกับยอดการเข้าชมพบว่า

1. ตอนที่มียอดเข้าชมสูง ได้แก่

- ตอนที่ 7 “ชุดเลข” (ยอดเข้าชม 3.5 ล้านครั้ง) - นำเสนอประเด็นการใช้เหรียญชุดต้นไม้เพื่อหาเลข และแสดงให้เห็นผลกระทบที่เจ้าแม่ได้รับโดยตรง คือเกิดบาดแผลตามร่างกาย

- ตอนที่ 2 “มันคือแป้ง” (ยอดเข้าชม 2.2 ล้านครั้ง) - นำเสนอประเด็นการนำแป้งมาถูต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์เพื่อหาเลข ทำให้เจ้าแม่ถูกแป้งเหวี่ยง

- ตอนที่ 5 “ตั้งศาล” (ยอดเข้าชม 1.6 ล้านครั้ง) - กล่าวถึงการถวายเป็นสิริมงคลต่างๆ และสัตว์จริงๆ ไปปรากฏในศาลที่เจ้าแม่อยู่ ทำให้เจ้าแม่หนีออกมาจากศาล

ทั้ง 3 ตอนนี้มีลักษณะร่วมคือ

- มีการเสียดสีเรื่องความเชื่อในรูปแบบที่ตลกขบขันในเนื้อเรื่องหลัก

- มีมุขตลกที่ชัดเจน เรื่องราวเข้าใจง่าย กระชับ ไม่ซับซ้อน

- เห็นผลกระทบต่อเจ้าแม่อย่างชัดเจนทางกายภาพ คือ ตัวเปื้อนแป้ง, เกิดบาดแผล, ตกใจที่มีสัตว์ปรากฏในบ้านจนตกลงมาจากศาล ทั้งหมดมีความตลกที่ตัวละครเจ้าแม่ถูกกระทำบางอย่าง ซึ่งเป็นลักษณะตลกทางร่างกาย (physical comedy) (Suit, 2016) ซึ่งสร้างอารมณ์ร่วมกับผู้ชม ทำให้ผู้ชมรู้สึกเห็นใจเจ้าแม่

- นำเสนอพฤติกรรมที่คนไทยคุ้นเคยและพบเห็นได้ทั่วไป คือการชุดเลข, การถูแป้ง, การถวายเป็นสิริมงคล หรือการถูกของมีคมบาด การถูกแป้งสาดใส่ การหกล้มกันกระแทกพื้น ก็ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้ชมเคยประสบมาแล้ว ทำให้รู้สึกตามได้ง่าย

2. ตอนที่มียอดเข้าชมต่ำ ได้แก่

- ตอนที่ 1 “เช้าสิ่ง” (ยอดเข้าชม 76,900 ครั้ง) – เป็นตอนแรกของเรื่อง มีการกำหนดโลกของภาพยนตร์
- ตอนที่ 3 “ไปเลขเด็ด” (ยอดเข้าชม 74,900 ครั้ง) – เจ้าแม่พยายามให้เลขแก่ชาวบ้านแต่ไม่เคยสำเร็จ
- ตอนที่ 8 “รองเท้าแตะ” (ยอดเข้าชม 64,400 ครั้ง) - กล่าวถึงการหาผลประโยชน์จากความเชื่อโดยแม่ค้าเมื่อวิเคราะห์ลักษณะของตอนที่มียอดเข้าชมต่ำ พบว่ามีลักษณะดังนี้

- เรื่องราวซับซ้อน ความตลกไม่ชัดเจนบนเส้นเรื่องหลัก โดยตอนที่ 1 เป็นลักษณะให้ข้อมูลเพื่อปูพื้นฐานของเรื่องให้ผู้ชมเข้าใจ และไม่มีมุกตลก ในขณะที่ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นเรื่องย่อยๆ หลายเรื่องรวมกัน ทำให้มุกตลกไม่เด่นชัด ส่วนตอนที่ 8 เรื่องราวมีความซับซ้อน ทั้งเรื่องแม่ค้าเจอเจ้าแม่ในฝัน แล้วตัดมาในความจริง ซึ่งอาจทำให้สับสน และเรื่องแม่ค้าคนนี้ที่ทำพฤติกรรมการหลอกชาวบ้านมาตลอด ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องมาจากตอนที่ 4

- เน้นเนื้อเรื่องมาก โดยทั้ง 3 ตอนนี้มีเนื้อหาเน้นการเล่าเรื่องเชิงแนวคิด มีการอธิบาย ให้ข้อมูล
- ตัวละครเจ้าแม่ไม่ถูกกระทำทางกายภาพ ทั้งสามตอนเจ้าแม่ไม่ถูกรังแก ตรงกันข้าม เจ้าแม่เป็นฝ่ายแกล้งตัวละครอื่นด้วย เมื่อตัวละครหลักไม่ถูกกระทำ ผู้ชมอาจไม่รู้สึกเห็นใจตัวละคร ทำให้ไม่มีอารมณ์ร่วม

7. อภิปรายผล

การผลิตภาพยนตร์สั้นด้วยเทคนิคการถ่ายทำวิดิทัศน์แนวตั้ง กรณีศึกษา “เลขดีมีบอก” ได้ทำให้เห็นกระบวนการผลิตที่มีความเฉพาะและแตกต่างจากการผลิตวิดิทัศน์แนวนอน โดยพบว่า มีความแตกต่างอยู่ในทุกขั้นตอนการผลิต โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ การสร้างสรรค์บทภาพยนตร์สั้นต้องทำให้เรื่องราวมืดมน กระชับ ตรงประเด็น เล่าเรื่องอย่างรวดเร็ว และไม่ซับซ้อน ซึ่งต่างจากการเขียนบทสำหรับภาพยนตร์ในรูปแบบวิดิทัศน์แนวนอนที่สามารถสร้างเรื่องราวซับซ้อนและใช้ภาพกว้างเพื่อเล่าเรื่องได้มากกว่า อีกทั้งการเลือกสถานที่ถ่ายทำยังต้องคำนึงถึงลักษณะแนวตั้งที่ต้องการพื้นที่ในแนวดิ่งมากกว่าแนวนอน

ขั้นตอนการถ่ายทำ ใช้วิธีติดตั้งกล้องให้อยู่ในแนวตะแคงบนขาตั้งกล้องแทนการติดตั้งในแนวนอนแบบปกติ การจัดองค์ประกอบภาพมักจัดให้ตัวละครอยู่ในตำแหน่งกลางเฟรมมากขึ้น ต่างจากหลักการถ่ายภาพแนวนอนที่ใช้กฎสามส่วน การเคลื่อนไหวแบบแพนทำได้ยากและไม่สบายตาเท่าการแพนในวิดิทัศน์แนวนอน ส่วนการถ่ายภาพประเภท establishing shot อาจเลือกวางกล้องด้วยมุมภาพผ่านไหล่เพื่อให้เห็นตัวละครทั้งหมดโดยที่ไม่ทำให้ขนาดตัวละครในเฟรมดูเล็กเกินไป

ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ มีขั้นตอนการหมุนไฟล์วิดีโอจากภาพแนวตะแคงให้กลับมาเป็นแนวตั้ง การตัดต่อพบว่า ไม่ค่อยใช้ภาพกว้าง เน้นการตัดภาพที่รวดเร็วกระชับ การวางตำแหน่งคอมพิวเตอร์กราฟิกและข้อความต้องพยายามวางเข้าใกล้บริเวณกลางภาพ การใช้เสียงและเพลงประกอบมีความสำคัญในการทำให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาในลักษณะเดียวกับการทำสื่อโทรทัศน์

นอกจากนี้ยังมีการนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในกระบวนการผลิต ทั้งในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ เพื่อเตรียมรายละเอียดฉาก และในขั้นหลังการถ่ายทำเพื่อสร้างภาพฉากหลัง ทำให้สามารถลดเวลาการทำงานรวมถึงลดต้นทุนการจ้างทีมงานได้ ซึ่งต้นทุนที่ต่ำกว่าการผลิตสื่อบันเทิงประเภทอื่นนี้เป็นประเด็นสำคัญที่การผลิตละครสั้นต้องการ (Buokratok, 2024) แต่ก็ยังคงต้องใช้ทีมงานตรวจสอบความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งมีการปรับรูปแบบการเขียนบทเพื่อให้ใช้ AI ทำงานต่อได้ง่ายขึ้นด้วย

จากการวิเคราะห์ผลตอบรับของผู้ชม พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อยอดเข้าชมของภาพยนตร์สั้นแนวตั้งชุดนี้คือเนื้อเรื่องที่เข้าใจง่าย กระชับ ไม่ซับซ้อน มีองค์ประกอบของอารมณ์ขันแบบตลกทางกายภาพ เชื่อมโยงกับพฤติกรรมหรือความเชื่อที่ผู้ชมคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน และมีผลกระทบบทที่ชัดเจนต่อตัวละครหลักในลักษณะที่ตัวละครหลักถูกกระทำ ซึ่งสร้างอารมณ์ร่วมกับผู้ชม อาจเป็นเพราะนับแต่อดีตคนส่วนใหญ่มักมองภาพของนางเอกว่าจะต้องเป็นตัวละครที่อ่อนแอ ต้องโดนนางร้ายกลั่นแกล้งรังแก (Sangpattana, 2015) เมื่อนางเอกของเรื่องถูกกระทำ ผู้ชมจึงรู้สึกสงสารและเอาใจช่วย

นอกจากนี้หากพิจารณาวิทัศน์แนวดั้งที่พบในอินเทอร์เน็ตปัจจุบัน พบว่าวิทัศน์แนวดั้งมีลักษณะใกล้เคียงกับละครโทรทัศน์ กล่าวคือมีการแบ่งออกอากาศเป็นตอน โดยมีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและกระชับ การผลิตมีต้นทุนไม่มาก ผลิตตอนใหม่ได้อย่างรวดเร็ว (Nss staff, 2024) เน้นให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องอย่างรวดเร็ว โดยที่ผู้ชมอาจจะไม่ได้ตีความจากภาพมากนัก เพราะสามารถเข้าใจเรื่องจากบทพูดได้ (Çalışkan, 2022) มีการตัดต่อที่กระชับฉับไว ทำให้ผู้ชมสนใจและติดตามตอนต่อไป และถ้าเปรียบเทียบกับวิทัศน์แนวดั้งที่พบในอินเทอร์เน็ตกับละครโทรทัศน์ 6 ประเภทคือ 1. Dramatic Specials, 2. TV Series, 3. TV Serial, 4. Miniseries, 5. Anthology Series และ 6. Situation Comedy (Sit-com) (Thanasatit, 1988) พบว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับประเภทของละครโทรทัศน์อย่างชัดเจน โดยเฉพาะใน 3 รูปแบบ คือ

1. TV Series ที่มีเรื่องราวจบในตอน ตัวละครหลักเป็นชุดเดียวกันตลอด เช่นเรื่อง “เลขดีสิบเอก”
2. TV Serial ที่มีเรื่องราวต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันแต่แบ่งเป็นตอนสั้นๆ เช่นเรื่อง “ราชาแห่งเมือง” หรือเรื่องที่อยู่ในกลุ่มไมโครดราม่า (micro-drama) บนแพลตฟอร์มที่เก็บค่าบริการจากผู้ชม
3. Anthology Series ที่มีเรื่องราวไม่เกี่ยวข้องกันในแต่ละตอน แต่มีแนวคิดหลักเดียวกัน เช่นเรื่อง “กะเทยธรรม” หรือเรื่องที่อยู่ในกลุ่มละครคุณธรรม

ความสอดคล้องดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าแม้เทคโนโลยีและพฤติกรรมการรับชมของผู้ชมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่รูปแบบการเล่าเรื่องที่ได้รับการนิยมนั้นยังคงมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับสื่อดั้งเดิม เพียงแต่ต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการรับชมบนอุปกรณ์พกพา วิทัศน์แนวดั้งจึงมีลักษณะผสมผสานระหว่างความเป็นละครโทรทัศน์กับความเป็นสื่อออนไลน์ยุคใหม่ที่เน้นความรวดเร็ว กระชับ และตรงประเด็น

ปัจจุบันวิทัศน์แนวดั้งได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยแพลตฟอร์มที่ออกแบบมาเพื่อรองรับวิทัศน์แนวดั้งโดยเฉพาะกำลังเติบโต (Buakratok, 2024) ซึ่งไม่เพียงแต่ TikTok, Instagram Reels หรือ YouTube Shorts เท่านั้น แต่ยังรวมถึงแพลตฟอร์มที่ให้บริการเนื้อหาประเภทละครและภาพยนตร์ในรูปแบบแนวดั้ง เช่น ReelShort, DramaBox และ GoodShort ที่มีระบบสมาชิกและเก็บค่าบริการจากผู้ชม ซึ่งอาจกลายเป็นทางเลือกสำคัญสำหรับผู้ผลิตสื่อดั้งเดิมคืออุตสาหกรรมโทรทัศน์ที่กำลังเผชิญปัญหาความนิยมที่ลดลง ดังจะเห็นจากข่าวการระงับหรือหยุดโครงการผลิตละครโทรทัศน์ในหลายสถานี แต่ทางด้านวิทัศน์แนวดั้งกลับมีแนวโน้มสวนทาง การปรับตัวสู่การผลิตวิทัศน์แนวดั้งจึงอาจเป็นทางออกสำคัญสำหรับผู้ผลิตสื่อที่จะใช้ทักษะที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ใช้กับการผลิตเนื้อหาในรูปแบบใหม่ได้ในอนาคต

8. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบถึงวิธีคิดและกระบวนการทำงานการผลิตภาพยนตร์สั้นแนวดั้งที่กำลังเป็นที่นิยมและสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ชมในปัจจุบัน โดยเห็นกระบวนการทำงาน การผลิตสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ พบว่า การคิดเรื่องต้องกระชับ รวบรวมโดยเรื่องราวไม่จำเป็นต้องครบ 3 องค์ มีการใช้ AI ช่วยในขั้นตอนการทำเบรกดาวน์ โดยผู้เขียนบทจะเขียนบทให้มีรูปแบบที่ AI ตีความง่าย และมีการใช้ AI สร้างภาพฉากหลังบางฉาก เพื่อลดต้นทุนด้านสถานที่ถ่ายทำ ส่วนในขั้นตอนการถ่ายทำ การเลือกสถานที่ถ่ายต้องคำนึงถึงภาพในแนวดั้ง มองฉากในแนวดั้งไม่ต้องสนใจด้านกว้างนัก การติดตั้งกล้องต้องมีอุปกรณ์เสริมเพื่อติดตั้งกล้องในแนวตะแคง การถ่ายต้องพยายามให้ตัวละครอยู่ในเฟรมภาพ จึงมักจะใช้ภาพผ่านไหล่เป็น establishing shot ไม่ค่อยใช้การแพนภาพ และในขั้นตอนหลังการถ่ายทำ การตัดต่อต้องกระชับ เน้นการใช้ภาพแคบ ด้านเสียงประกอบต้องเน้นภาพ ช่วยเสริมอารมณ์คนดู

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อควรพยายามทำความเข้าใจแนวโน้มการปรับตัวของสื่อและพฤติกรรมการรับชมของผู้ชมที่จะสามารถนำไปสู่กระบวนการผลิตสื่อแบบใหม่ โดยสามารถนำผลการศึกษานี้ไปปรับประยุกต์ในการถ่ายทำ การเล่าเรื่องที่ทำให้ได้รับความสนใจได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาด้อยอดในอนาคต สามารถศึกษาขยายผลเกี่ยวกับผู้รับสารเพื่อทราบความต้องการ หรือวิเคราะห์ผู้รับสารว่าต้องการภาพแบบไหน หรือควรมีการสร้างสรรคในเชิงเทคนิคอย่างไรเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม

REFERENCE

- Bright TV (2023, 30 September). *Heart melts! Girl meets handsome delivery guy, flirts with him every day, invites him for dinner at home* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=uks5zsTUoXE> [In Thai]
- Buakratok, T. (2024). *From Micro-Dramas to "Moral Dramas": Exploring the direction of the short drama industry and its long-term future*. https://www.creativethailand.org/article-read?article_id=34609 [In Thai]
- Chakravarthy, A., Beales, R., Matskanis, N., & Yang, X. (2009). *OntoFilm: A Core Ontology for Film Production* (Vol. 5887, 177–181). Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-10543-2_20
- Chaowanich, T., & Taiphapoon, T. (2024). The Forms and Narrative Techniques of Vertical Music Videos. *Siam Communication Review*, 23(1), 84-102. [In Thai]
- National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society. (2024). *The 2024 Household Survey on the Use of Information and Communication Technology (Quarter 4)*. Statistical Forecasting Division, National Statistical Office. [In Thai]
- Nss staff (2024, 26 June). *Are vertical TV series to watch on smartphones the next big thing?*. <https://www.nssmag.com/en/lifestyle/37109/vertical-tv-series>
- Thammasat University. (2023, October 20). *Thai people and ghost worship: Looking at ghosts through the lens of folklore studies at TU*. <https://tu.ac.th/thammasat-201066-analyze-thai-people-and-ghost-worship> [In Thai]
- Thanasatit, P. (1988). *Thai Television Drama*. Chulalongkorn University. [In Thai]
- Ryan, K.M. (2018). Vertical video: rupturing the aesthetic paradigm. *Visual Communication*, 17(2), 245
- Sangpattana, L. (2015). *Intertextuality of the Main Actress in Thai TV Drama: Case Study of Reang Ngao* [Unpublished master thesis]. Bangkok University. [In Thai]
- Sereesumran, T. (2020). *Let's See Good Ideas From Various MVs That Tell Stories in Vertical Format (Vertical Music Video)*. <https://www.beartai.com/lifestyle/345571> [In Thai]
- Suit, K. (2016). *Physical comedy: From stage to screen* [Honors thesis, Ouachita Baptist University]. https://scholarlycommons.obu.edu/honors_theses/225

- Tipphasiri, K., Nattawat, S., & Paiboon K. (2018). The Transition of Thai TV Drama From the Analog to the Digital Era. *Valaya Alongkorn Rajabhat University Research and Development Journal Humanities and Social Science*, 13(2), 273.
- Tost, T. (2022). *Vertical versus Horizontal storytelling*. Practical Screenwriting. <https://practical.substack.com/p/vertical-versus-horizontal-storytelling>
- Weerasarn, C. (2016). The Short Film Production by Technique Vertical Video. *Siam Communication Review*, 16(21), 106-116. [In Thai]
- Çalışkan, Ö. (2022). *Vertical screen in the digital world: New narrative form of vertical short films*. Arts, Special Issue on Digitalization, 9-25. <https://doi.org/10.46372/arts.1197479>